

การใช้ปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

พืชปุ๋ยสด

เป็นพืชตระกูลถั่ว เนื่องจากสลายตัวเร็ว มีใบ ลำต้น รากมาก มีปมที่รากสามารถตรึงไนโตรเจนจากอากาศให้อยู่ในรูปที่เป็นประโยชน์ต่อพืชได้ เพิ่มปริมาณธาตุอาหารพืชให้กับดินได้ดี ที่นิยมปลูกได้แก่ ถั่วพุ่ม ถั่วพุ่ม ปอเทือง โสนอัฟริกัน และถั่วมะแฮะ

ถั่วพุ่ม

ถั่วพุ่ม

ปอเทือง

โสนอัฟริกัน

ถั่วมะแฮะ

การปลูกพืชปุ๋ยสด

ควรทำการปลูกเพื่อไถกลบในช่วงระยะออกดอก และทิ้งไว้ให้ย่อยสลายในดินประมาณ 7 วัน จึงสามารถปลูกพืชเศรษฐกิจได้

ลักษณะเด่นของพืชปุ๋ยสด

พืชปุ๋ยสด ตระกูลถั่วมีปมที่ราก มีแบคทีเรีย Rhizobium spp. อาศัยอยู่ ซึ่งสามารถตรึงไนโตรเจนจากอากาศได้ช่วยเพิ่มปริมาณไนโตรเจนแก่ดิน

ปริมาณธาตุอาหารของพืชปุ๋ยสด

ชนิดพืช	ไนโตรเจน	ฟอสฟอรัส	โพแทสเซียม
ถั่วพุ่ม	2.72	0.54	2.14
ถั่วพุ่ม	2.68	0.39	2.46
ปอเทือง	2.76	0.22	2.40
โสนอัฟริกัน	2.87	0.42	2.06
ถั่วมะแฮะ	2.34	0.25	1.11

วิธีการปลูก

1. แบบโรยเมล็ดเป็นแถว
2. แบบหยอดเป็นหลุม
3. แบบหว่านเมล็ด ครบไถตะกอนหวานเมล็ด แล้วคราดกลบเมล็ด อัตราเมล็ดที่ใช้มีดังนี้
 - ปอเทือง 5 กิโลกรัม/ไร่
 - โสนอัฟริกัน 5 กิโลกรัม/ไร่
 - ถั่วพุ่ม 8 กิโลกรัม/ไร่
 - ถั่วมะแฮะ 8 กิโลกรัม/ไร่
 - ถั่วพุ่ม 10 กิโลกรัม/ไร่
- ควรปลูกก่อนปลูกพืชหลัก ประมาณ 2 เดือน ถึง 2 เดือนครึ่ง
- ไถกลบหรือสับกลบระยะออกดอก

ประโยชน์ของปุ๋ยพืชสด

1. ยกระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน
2. เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุและปริมาณไนโตรเจนให้แก่ดิน
3. รักษาความชุ่มชื้นให้แก่ดิน และช่วยให้ดินอุ้มน้ำดีขึ้น
4. ลดการสูญเสียหน้าดิน อันเกิดจากการชะล้าง
5. ทำให้ดินร่วนซุย สะดวกในการเตรียมดินและไถพรวน
6. ช่วยควบคุมการเจริญเติบโตของวัชพืชได้
7. ช่วยลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้ และยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของปุ๋ยเคมีด้วย
8. เพิ่มผลผลิตและคุณภาพของพืชหลักให้สูงขึ้น

การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

มีขั้นตอนและวิธีการผลิตดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ ควรเลือกดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ และควรปลูกหลังจากไถเตรียมดินแล้วประมาณ 1 สัปดาห์ ในขณะที่ดินยังมีความชื้น โดยต้องคำนวณให้ช่วงฤดูเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วงต้นฤดูแล้ง

2. อัตราเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดที่ใช้ เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูกควรมีเปอร์เซ็นต์ความงอกตั้งแต่ 80% ขึ้นไป เมล็ดไสนอัฟริกันจะตองแช่น้ำ 1 คืนก่อนนำไปปลูก โดยนิยมปลูกเป็นแถว หรือหยอดเป็นหลุม เพื่อสะดวกในการเก็บเกี่ยว

อัตราเมล็ดพันธุ์และระยะปลูกเพื่อเก็บเมล็ดพันธุ์

ชนิดพืช	ระหว่างต้น (ซม.)	ระหว่างแถว (ซม.)	น้ำหนักเมล็ด (กก.ต่อไร่)
ปอเทือง	50	100	3
ไสนอัฟริกัน	50	100	3
ถั่วพราง	50	75	5-6
ถั่วพุ่ม	30	50	4-5
ถั่วมะแฮะ	50	100	4-5

3. การดูแลรักษา

● ควรพรวนดิน กำจัดวัชพืช และใส่หินฟอสเฟตอัตรา 20 กก.ต่อไร่ ในช่วงเตรียมดิน และควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 20 กก.ต่อไร่ เมื่อพืชปุ๋ยสดอายุได้ 30 วัน

● ควรฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืช เมื่อมีการ

ระบาดของหนอนและแมลงกัดกินใบยอดอ่อนโดยใช้อะไซดริน หรือ แลนเนท ฉีดพ่นทุกๆ 2 สัปดาห์ ในกรณีที่เกิดการระบาดของโรคให้หลีกเลี่ยงการปลูกซ้ำที่เดิมติดต่อกัน

4. การเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ พืชปุ๋ยสดจะมีอายุการเก็บเกี่ยวแตกต่างกัน ดังนี้คือ

ชนิดพืช	อายุเก็บเกี่ยว(วัน)	ผลผลิต (กก.ต่อไร่)	วิธีเก็บเกี่ยว
ปอเทือง	120-150	80-150	เก็บทั้งกิ่งหรือทั้งต้น
ไสนอัฟริกัน	120-150	120-150	เลือกเก็บเฉพาะฝักแก่
ถั่วพราง	120-150	100-150	เลือกเก็บเฉพาะฝักแก่
ถั่วพุ่ม	65-90	80-120	เลือกเก็บเฉพาะฝักแก่
ถั่วมะแฮะ	180-270	300-400	เลือกเก็บเฉพาะฝักแก่

5. การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

- ก่อนเก็บเมล็ดพันธุ์ควรคลุกเมล็ดพันธุ์กับยา เพื่อป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชโดยใช้ ไทแลม และ แคปแทน อัตรา 2 กก.ต่อเมล็ด 1,000 กก.
- บรรจุเมล็ดในกระสอบ แล้วนำไปวางบนพื้นไม้ ยกสูงจากพื้นประมาณ 15 ซม. ในโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ที่มีการระบายอากาศดี

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

กองเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โทร. 0-2579-0679 โทรสายด่วน 1760

www.idd.go.th

การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด และการใช้ประโยชน์ เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

จัดทำโดย

กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

<http://www.idd.go.th>